

25 november 2018 – Gedachteniszondag

Lezingen: Openbaring 7 : 9 -17 en Marcus 13 : 24 – 32

Op deze morgen, eind november is het de laatste zondag van ons kerkelijk jaar. Vanaf volgende week breekt de Adventsperiode aan en richten we ons op de komst van het Licht in de wereld, op het Kerstfeest, het Christus-feest.

En nu op deze zondag kan het haast niet anders of we kijken terug. Terug naar het afgelopen jaar, terug naar alles wat daarin gebeurde. En onvermijdelijk, we willen en kunnen niet anders, denken we dan juist op deze zondag aan allen die we dit jaar verloren aan de dood.

Het is haast alsof we een balans opmaken. En de trieste uitkomst lijkt dan die lijst met namen te zijn. Namen met gezichten, handen die we vasthielden, woorden die we nog steeds horen. Ieder met een eigen verhaal, met een eigen geschiedenis.

En het zijn niet alleen hùn namen, het zijn ook anderen die hier vandaag niet bij name genoemd worden, maar die wij in ons hart meedragen.

Hopelijk zijn er ook veel mooie herinneringen en kan dankbaarheid overheersen. En we hoeven dit gedenken niet alléén te doen; juist nu zoeken we –met elkaar- ook Gods aanwezigheid hierin.

In het vertrouwen dat al die namen toch in Gods handpalm geschreven staan. Daarom hebben we de

naamkaarsen aangestoken met het Licht van de Paaskaars.

Een licht dat voor alles symbool staat voor Gods liefde, door de dood heen en dat hier zondag aan zondag brandt om ons daar aan te herinneren.

En dan op deze zondag die angstaanjagende beelden uit Jezus' rede over de laatste dingen. De zon zal verduisterd worden, de maan geen licht meer geven.

Zo worden de omstandigheden beschreven in de situatie rond Jezus in Jeruzalem, maar ook onze tijd heeft zijn vragen en angsten.

Zoveel mensen zijn onzeker zijn en zoveel maakt mensen angstig. Vertrouwen in de toekomst lijkt zo ver weg.

Misschien dat we de toekomst niet zo dramatisch als Marcus zien, die de toekomst schildert met een zon die verduistert en een maan die geen licht meer geeft en neervallende sterren, maar wij gaan de toekomst ook lang niet altijd vol vertrouwen tegemoet..

Deze woorden zijn, denk ik, niet los te zien zijn van de mensen tot wie ze gesproken zijn, voor wie de evangelist ze opschreef.

Want de lezers voor wie Marcus schrijft, zijn christenen van de tweede en derde generatie. En zij ervaren verdrukking en volging dagelijks aan den lijve.

Ze werden geminacht en gehaat. Ze werden vervolgd en terechtgesteld op de pleinen van dorpen en steden.

Het was donker om hen heen. Alsof de zon verduisterd was, en de maan geen licht meer gaf. Juist zij zullen, in hun zorg en angst, houvast en troost hebben gevonden in de woorden van Jezus.

En juist zij ook zullen zich getroost hebben geweten door de belofte.

Want laten we niet vergeten om daarop het volle licht te laten vallen:

al die donkere beelden die voor mensen van alle tijden zo herkenbaar zijn, ze lopen uit op de belofte van de vijgenboom.

Als de takken uitlopen en in blad schieten, weet dan dat de zomer in aantocht is. Die eerste volgelingen van Jezus moet dat als muziek in de oren hebben geklonken.

Er komt een einde aan de verdrukkingen waaraan we worden blootgesteld. Ooit zullen dood en verdriet niet meer. De belofte van de vijgenboom is de belofte dat het donker zal wijken en het weer zomer zal worden. Juist daarin kunnen de woorden van Jezus ons vanmorgen ook aanspreken. Want de ervaring dat het leven donker kan zijn, is al even algemeen als de beelden die worden gebruikt.

Als dat wat je het allerliefst is door je vingers dreigt heen te glippen. Uit alle macht probeer je vast te houden, maar het lijkt wel zand. Hoe harder je knijpt, hoe meer je verliest. Dan is het donker. Of als je niet meer weet hoe het verder moet. Met je werk of met je man of je vrouw. Met je kind misschien wel. Als je plotseling wordt geconfronteerd met grote vragen. Of als het leven je

beschadigd heeft en de herinnering maar niet wil verdwijnen. Dan kan het donker zijn.

Vandaag – op deze laatste zondag van het kerkelijk jaar – denken wij ook aan hen die we verloren hebben. Als je die ene bent kwijtgeraakt en het leven nooit meer zal worden wat het was.

Dan is het net of de zon geen licht meer geeft, en de maan niet meer schijnt. Juist in de donkere hoeken van het leven klinken vandaag de woorden van Jezus.

Ze beloven een nieuw voorjaar, een nieuw begin.

Als de takken uitlopen en in blad schieten, weet dan dat de zomer in aantocht is. Niets menselijks is ons vreemd. Zoals eens die eerste christenen, zo zoeken ook wij houvast.

Als we de tekenen van de tijd om ons heen zien. Als zich boven ons eigen leven zwarte wolken samepakken. Dan zoeken we houvast

Zo is er het verlangen dat zoveel mensen met elkaar delen: een verlangen naar een oorsprong, een verlangen naar iets, iemand, ergens achter alle chaos verborgen.

Misschien vinden we daarvan wel een glimp in die tekst uit Openbaring. Een heel andere sfeer proeven we daar. Een visioen van vrede en licht, voorbij is alle chaos, wanhoop en pijn.

Ik zag een onafzienbare menigte, die niet te tellen was, uit alle landen en volken, van elke stam en taal.

Wat doet het goed deze woorden te horen, op een moment dat zoveel mensen tegenover elkaar staan, dat tegenstellingen zo onoverbrugbaar lijken te zijn.

Uit alle volken en talen, zonder uitzondering. Ze stonden voor de troon en het lam.

Het lam is een beeld voor verzoening, verzoening van alles wat mensen verdeelt, van alle haat die leeft als een splijtzwam in de harten van mensen.

En het lam is ook het beeld dat verwijst naar het lijden.

De gestalte die de mensen opwacht aan de andere kant van de chaos, waanzin en wanhoop

Het is beeld voor iemand die alle pijn van de wereld ziet en kent.

En Hij zal hen hoeden en naar de waterbronnen van het leven brengen en God zal alle tranen uit hun ogen wissen.

Wissen: voorgoed weg. Tranen zullen er niet meer zijn.

Niemand kan over de grens van de dood heen kijken. Ook Johannes, die dit visioen heeft opgetekend, is nooit aan de andere kant geweest.

Geen mens heeft ooit God gezien. En toch is er dat geheim, dat zonder woorden in zovelen van ons leeft.

Dat onuitsprekelijke verlangen naar Iemand die ons ziet zoals wij zijn, dieper dan wij onszelf ooit kennen, die ons opvangt, die ons thuis haalt, die weet heeft van onze tranen en ze uit onze ogen zal wissen.

Een vrede die alle verstand te boven gaat.

Het is niet iets dat je alle dagen zo zult voelen.

Want naast die momenten van rust, zijn er ook die momenten van wanhoop, van onrust: dat het helemaal niet goed is, dat je niet wilt, niet kunt leven met dat gemis.

Nog steeds moet je door die chaos en het donker heen.

Dat er dan op de bodem van de wanhoop toch ergens die ervaring zal zijn, dat dit niet de laatste werkelijkheid is, dat deze dingen niet het einde zijn, maar dat we op een of andere manier verbonden zijn met God die ons vasthoudt. Dat het toch zomer zal worden.

Dat wij met onze pijn en ons verdriet, met het gemis, mogen leven als hoopvolle mensen, gedragen door God en door elkaar.

Dat het ons zal sterken en troosten
dat God zijn vleugels van liefde

beschermend om ons heen legt

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger